בעזהשי"ת

קוּנְטְרֵס

אַ כָּשֵׁרְ'ן פֶּסַח

דֶער קוּנְטְרֵס בְּרֶענְגְט אַרוֹיס דִי גְרוֹיסְקֵייט אוּן הֵיילִיגְקֵייט פוּנֶעם הֵיילִיגְן יוֹם טוֹב פֶּסַח, דִי גְרוֹיסְקֵייט פוּן דִי הֵיילִיגֶע מַצוֹת אוּן פוּן אַלֶע מִצְוֹת פוּן פֶּסַח, וְוי אַזוֹי אַ אִיד קֶען זוֹכֶה זַיין צוּ הָאבְּן אַן אֱמֶת'עֶ כָּשֵׁר'עֶ אוּן פְרֵיילִיכֶע יוֹם טוֹב פֶּסַח.

אִיבֶּערְגֶעזֶעצְט אוֹיף אִידִישׁ פוּנֶעם קוּנְטְרֵס "שִׂיחוֹת מוֹהֲרָא"שׁ לְחַג הַפֶּסַח" פוּן הָרַב הַגָּאוֹן הַצַדִיק, עַמוּד הָאֱמוּנָה, וָואס בְּרֶענְגְט אַרַיין דִי הֵיילִיגֶע אוּן רֵיינֶע אֱמוּנָה אִין דִי גַאנְצֶע וֶועלְט

כְּבוֹד קְדוּשַּׁת מָרָן מוֹהֲרָא"שׁ זי"ע

גֶעבּוֹיעֶט אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּין, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵינוּ וְרַבֵּינוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן זֵיין תַּלְמִיד, מוֹרֵינוּ הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אַרוֹיסְגֶעגֶעבְּן בעזהש"ת
דוּרְךְ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב - וִוילְיַאמְסְבּוּרְג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש
וויליאמסבורג
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש
בארא פארק
4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש
קרית יואל
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש
קרית יואל
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש
בלומינגראוו
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש
מאנסי
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש
ירושלים
רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

היכל הקודש
בני ברק
רחוב ירושלים 2
052.760.5715

נדפס ע"י
קרן הדפסה
היכל הקודש
2623 State Route 52
Liberty, NY 12754
718.387.2691
www.BreslevCenter.com

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב
212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב
212.444.9169

אַ כָּשֵׁרְ׳ן פֶּסַח

א

עֶס קוּמְט דֶער הֵיילִיגֶער אוּן פְרֵיילִיכֶער יוֹם טוֹב פֶּסַח, יֶעדֶער גְרֵייט זִיךְ צוּם גְרוֹיסְן יוֹם טוֹב, מֶען רוֹימְט אוּן מֶען וַואשְׁט, מֶען קְרַאצְט אוּן מֶען רַייבְּט, מֶען מַאכְט זִיכֶער אַז עֶס זָאל נִישְׁט בְּלַייבְּן קַיין בְּרֶעקְל חָמֵץ אִין הוֹיז; מֶען לוֹיפְט אוּן מֶען קוֹיפְט אַיין לְכָּבוֹד יוֹם טוֹב, מֶען הַאנְדְלְט זִיךְ אַיין מַצוֹת אוּן וַויין, פִּישׁ אוּן פְלֵיישׁ, מֶען קוֹיפְט אַיין פְרִישֶׁע קְלֵיידוּנְג אוּן שִׁיךְ פַאר דִי גַאנְצֶע פַאמִילְיֶע לְכָּבוֹד

יום טוב; יֶעדֶער איז פַארְנומֶען מִיט דִי הֲכָנוֹת און צוּגְרֵייטוּנְגֶען צוּ דֶעם גְרוֹיסְן יום טוֹב.

אִין דִי זֶעלְבֶּע צַייט דַארְף מֶען אָבֶּער גֶעדֶענְקֶען אַז עֶס אִיז נִישְׁט גֶענוּג בְּלוֹיז דִי גַשְׁמִיוּת׳דִיגֶע הֲכָנוֹת, מֶען דַארְף זִיךְ אוֹיךְ צוּגְרֵייטְן צוּם יוֹם טוֹב בְּרוּחְנִיוּת. מֶען דַארְף לֶערְנֶען דִי הֲלָכוֹת פוּן פֶּסַח, מֶען דַארְף בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ הָאבְּן אַ פְרֵיילִיכְן און כָּשֵׁר׳ן פֶּסַח, אַז מֶען זָאל זַיין אָפְּגֶעהִיטְן גַאנְץ פֶּסַח פוּן חָמֵץ, און אַז מֶען זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ עֶסְן דִי הֵיילִיגֶע מַצָּה און מְקַיֵּים זַיין אַלֶע מִצְוֹת פוּן דֶעם יום טוב פְרֵיילִיכֶערְהֵייט.

אַ מֶענְטְשׁ אַלֵיין קֶען גָארְנִישְׁט טוּן, עֶר קֶען אַרְבֶּעטְן שְׁוֶוער און מִיט אַלֶע כּוֹחוֹת פְּרוּבִּירְן צוּצוּגְרֵייטְן אַלֶעס אוֹיף יוֹם טוֹב אַז אַלֶעס זָאל קְלַאפְּן אוֹיפְ׳ן בֶּעסְטְן אוֹפָן, אוֹיב אָבֶּער נֶעמְט עֶר

נִישְׁט אַרַיין דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אִינֶעם בִּילְד, דַאן וֶועט עֶר נִישְׁט אָנְקוּמֶען אִין עֶרְגֶעץ. רֶבִּי נָתָן הָאט אַמָאל גֶעזָאגְט: "דִי וֶועלְט זָאגְט אַז מֶען דַארְף טוּן אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט שׁוֹין הֶעלְפְן, אוּן אִיךְ זָאג אַז נָאר אוֹיבּ דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְט קֶען מֶען עֶפֶּעס טוּן". נָאר דוּרְךְ דֶעם וָואס מֶען גְרֵייט זִיךְ צוּ צוּם יוֹם טוֹב וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין, מֶען לֶערְנְט דִי הֲלָכוֹת אוּן מֶען בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז דֶער יוֹם טוֹב זָאל זִיךְ גוּט אוֹיסְאַרְבֶּעטְן, נָאר אַזוֹי קֶען מֶען הָאבְּן דִי סִייַעְתָּא דִשְׁמַיָא אַז אַלֶעס זָאל טַאקֶע זַיין אוֹיף דִי רִיכְטִיגֶע אוּן בֶּעסְטֶע וֶועג.

אֵיינְמָאל הָאט רֶבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער גֶעהָאלְפְן פַאר רֶבִּי נָתָן אוֹיפְצוּשְׁטֶעלְן דִי סוּכָּה עֶרֶב סוּכּוֹת, עֶר הָאט שְׁוֶוער גֶעאַרְבֶּעט אַ גַאנְצְן טָאג אוֹיפְצוּשְׁטֶעלְן דִי סוּכָּה. בַּיינַאכְט בַּיי דִי סְעוּדָה הָאט עֶר גֶעזָאגְט

פַאר רֶבִּי נָתָן: ״וֶועֶן מֶען אַרְבֶּעט שְׁוֶוער אַ גַאנְצְן טָאג און מֶען מוּטְשֶׁעט זִיךְ שְׁטַארְק אוּיפְצוּשְׁטֶעלְן דִי סוּכָּה, דֶעמָאלְט שְׁפִּירְט מֶען גָאר אַן אַנְדֶערֶע טַעַם אִין דִי סוּכָּה״.

הָאט אִים רֶבִּי נָתָן גֶעזָאגְט: ״דָאס הָאסְטוּ נָאכְנִישְׁט פְּרוּבִּירְט, צוּ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַ גַאנְצְן טָאג: ׳רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גֶעבּ מִיר צוּ שְׁפִּירְן דִי טַעַם פוּן דִי סוּכָּה׳, וָואסֶערֶע טַעַם מֶען שְׁפִּירְט דֶעמָאלְט אִין דִי סוּכָּה״...

און דִי זֶעלְבֶּע אִיז בַּיי אַלֶע יָמִים טוֹבִים, אוּיבּ בֶּעט מֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן קוֹדֶם אַז מֶען זָאל פִילְן אַ גֶעשְׁמַאקֶע טַעַם אִין דֶעם יוֹם טוֹב, און אִין דִי מִצְוֹת פוּנֶעם יוֹם טוֹב; מֶען בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז דֶער יוֹם טוֹב זָאל זַיין גוּט און פֵיין, און אַלֶעס זָאל זִיךְ אוּיסְאַרְבֶּעטְן אוּיפְ׳ן בֶּעסְטְן אוּפָן, דַאן

שְׁפִּירְט מֶען גָאר אַן אַנְדֶערֶע טַעַם, עֶס אִיז גָאר אַ גֶעשְׁמַאקֶע יוֹם טוֹב.

בַּיים הֵיילִיגְן בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע הָאט אַמָאל פַּאסִירְט אַז עֶר הָאט גֶעשִׁיקְט זַיין תַּלְמִיד הרה״ק רֶבִּי דָוִד פוּן מִיקוֹלֵייב זי״ע אַז עֶר זָאל פָּארְן קַיין בּוּקָאוִוינֶע צוּ בְּרֶענְגֶען וַויין פַאר קִידוּשׁ אוּן הַבְדָלָה, פַאר פֶּסַח אוּן פַאר אַ גַאנְץ יָאר; וַוייל דָארְט אִין אוּקְרֵיינֶע, וואוּ דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע הָאט גֶעוואוֹינְט, אִיז נִישְׁט גֶעוֶועז צוּ בַּאקוּמֶען קַיין גוּטֶע טְרוֹיבְּן פַאר וַויין.

נָאךְ אִינְמִיטְן ווִינְטֶער הָאט זִיךְ רֶבִּי דָוִד אַרוֹיסְגֶעלָאזְט אוֹיף דֶעם לַאנְגְן אוּן שְׁוֶוערְן וֶועג קַיין בּוּקָאוִוינֶע צוּ בְּרֶענְגֶען וַויין פַאר זַיין הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן, מִיטְ׳ן צִיל אַז עֶס זָאל שׁוֹין זַיין גְרֵייט אוֹיף פֶּסַח. אָנְקוּמֶענְדִיג אַהִין אִיז עֶר אַלֵיין

אַרוּמְגֶעגַאנְגֶען אוֹיפְזוּכְן דִי בֶּעסְטֶע טְרוֹיבְּן, עֶר הָאט אַלֵיין גֶעשְׁנִיטְן דִי טְרוֹיבְּן און עֶס אַהֵיימְגֶענוּמֶען צוּ זַיין אַכְסַנְיָה, עֶר הָאט אַלֵיין גֶעקְוֶועטְשְׁט דִי טְרוֹיבְּן און גֶעמַאכְט דִי וַויין, וֶוען אִין דִי זֶעלְבֶּע צַייט הָאט עֶר גָאר שְׁטַארְק אַכְטוּנְג גֶעגֶעבְּן אַז קֵיינֶער זָאל נִישְׁט קֶענֶען צוּקוּמֶען צוּ דִי וַויין. עֶר הָאט גֶעהִיטְן אוֹיף דִי וַויין וִוי אַן אוֹיג אִין קָאפּ, אֲפִילוּ בַּיינַאכְט פְלֶעגְט עֶר שְׁלָאפְן נֶעבְּן דִי וַויין, קַיין אֵיין מִינוּט הָאט עֶר נִישְׁט מֵסִיחַ דַעַת גֶעוֶוען פון דִי וַויין. עֶר הָאט גֶעטוּן אַלֶעס וָואס עֶר קֶען אַז עֶר זָאל בְּרֶענְגֶען פַאר זַיין רֶבִּי׳ן דִי בֶּעסְטֶע און דִי מֶערְסְט מְהֻדָּר׳דִיגְסְטֶע וַויין וָואס אִיז נָאר מֶעגְלִיךְ.

נָאךְ לַאנְגֶע וָואכְן פון שְׁוֶוערֶע אַרְבֶּעט הָאט עֶר שׁוֹין עֶנְדְלִיךְ גֶעקֶענְט אַרוֹיפְלָאדֶענֶען דִי פֶּעסֶער

וויין אויפְ׳ן וָואגְן, און זיך אַרויסְלָאזְן אויפְ׳ן וֶועג צוּריק. אויך אִין לויף פון דִי גַאנְצֶע וֶועג הָאט עֶר זֵייעֶר שְׁטַארְק אַכְטוּנְג גֶעגֶעבְּן אויף דִי וַויין.

וֶוען עֶר אִיז שׁוין אָנְקוּמֶען פַאר׳ן הויז פון הֵיילִיגְן בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע, הָאט עֶר גֶעשְׁפִּירְט אַ דֶערְלַייכְטֶערוּנְג אויפְ׳ן הַארְץ אַז עֶר הַאלְט שׁוין דָא, אָבֶער פּוּנְקְט דֶעמָאלְט אִיז עֶר גֶעוָוארְן אָפְּגֶעשְׁטֶעלְט דוּרְךְ אַ פָּאלִיצְיַאנְט וֶועלְכֶער הָאט שְׁטְרֶענְג גֶעפָאדֶערְט צוּ וִויסְן וָואס עֶס לִיגְט אִין דִי פֶּעסֶער אויפְ׳ן וָואגְן.

רֶבִּי דָוִד הָאט אִים גֶעזָאגְט דֶעם אֱמֶת אַז דָאס אִיז וַויין וָואס עֶר הָאט גֶעבְּרֶענְגְט פון בּוּקָאוִוינֶע, דֶער פָּאלִיצְיַאנְט הָאט אִים אָבֶער נִישְׁט גֶעוָואלְט גְלֵייבְּן, עֶר הָאט מוֹרָא גֶעהַאט אַז דָאס אִיז אֶפְשָׁר בְּרוֹינְפְּן וָואס עֶר בַּאהַאלְט אִין דִי פֶּעסֶער, וָואס דָאס אִיז דַאן

גֶעוֶוען פַארְבָּאטְן לוֹיטְ׳ן גֶעזֶעץ. דֶער פָּאלִיצַיַאנְט הָאט אַרוֹיסְגֶענוּמֶען זַיין שְׁוֶוערְד אוּן אַריינְגֶעשְׁטָאכְן אִין דִי פֶּעסֶער צוּ זֶען וָואס זֵיי עֶנְטְהַאלְטְן, אוּן נָאכְדֶעם וָואס עֶר הָאט פַארְזוּכְט אַבִּיסְל דֶערְפוּן אוּן זִיכֶער גֶעמַאכְט אַז עֶס אִיז טַאקֶע נָאר וַויין אוּן נִישְׁט קַיין בְּרוֹינְפְּן, הָאט עֶר זִיךְ אַנְטְשׁוּלְדִיגְט פַאר רֶבִּי דָוִד פַארְ׳ן אִים חוֹשֵׁד זַיין אוּמְזִיסְט, אוּן אִיז אַוֶועקְגֶעגַאנְגֶען.

רֶבִּי דָוִד הָאט אָבֶער שׁוֹין יֶעצְט גָארְנִישְׁט גֶעהַאט פוּן דִי גַאנְצֶע וַויין, נָאכְדֶעם וָואס דֶער גוֹי הָאט שׁוֹין גֶעטְרִינְקֶען דֶערְפוּן אוּן עֶס גֶעמַאכְט פַאר יַיִן נֶסֶךְ. דִי גַאנְצֶע שְׁוֶוערֶע הָארֶעוַואנְיֶע וָואס עֶר הָאט אַרַיינְגֶעלֵייגְט אִין דִי וַויין פַאר אַזוֹי לַאנְג אִיז יֶעצְט גֶעגַאנְגֶען לְאִיבּוּד, מַמָשׁ פַארְ׳ן הוֹיז פוּן זַיין הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן. עֶר הָאט נִישְׁט גֶעקֶענְט אוֹיסְהַאלְטְן דֶעם

גְרוֹיסְן צַעַר, עֶר אִיז אַרַיינְגֶעגַאנְגֶען צוּם הֵיילִיגְן בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע און הָאט אוֹיסְגֶעבְּרָאכְן אִין אַ גֶעוֵויין: ״הֵיילִיגֶער רֶבִּי, אִיךְ הָאב אַזוֹי שְׁוֶוער גֶעאַרְבֶּעט פַאר דִי וַויין, און פּוּנְקְט יֶעצְט הָאט דָאס גֶעמוּזְט גֶעשֶׁען צוּ מִיר. וָואס הָאט אִיךְ גֶעזִינְדִיגְט? וָואס הָאב אִיךְ שְׁלֶעכְטְס גֶעטוּן? אַז עֶס אִיז זִיךְ מִיר גֶעקוּמֶען אַזַא שְׁוֶוערֶע שְׁטְרָאף?״

דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב הָאט אִים גֶעעֶנְטְפֶערְט: ״אִיךְ בִּין זִיכֶער אַז דוּ הָאסְט גֶעטוּן אַלֶעס רִיכְטִיג וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין, אִיךְ בִּין זִיכֶער אַז דוּ הָאסְט פְּרוּבִּירְט מִיט דִי בֶּעסְטֶע כּוֹחוֹת אַכְטוּנְג צוּ גֶעבְּן זֵייעֶר גוּט אוֹיף דִי וַויין; אֵיין זַאךְ הָאסְטוּ אָבֶּער פַארְגֶעסְן, הָאסְט פַארְגֶעסְן דֶעם פָּסוּק אִין תְּהִלִּים (קכ״ז, א׳) ״אִם ה׳ לֹא יִשְׁמָר עִיר, שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר״, אֲפִילוּ דוּ זָאלְסְט זִיךְ אָנְשְׁטְרֶענְגֶען צוּ

הִיטְן אַ זַאךְ מִיט אַלֶע כּוֹחוֹת, וֶועסְטוּ דָאס אָבֶּער נִישְׁט קֶענֶען בַּאוַוייזְן אָן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. דוּ וָואלְסְט גֶעדַארְפְט דִי גַאנְצֶע צַייט בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז עֶר זָאל הִיטְן אוֹיף דִי וַויין, אוּן דַאן וָואלְט עֶס נִישְׁט צוּגֶעקוּמֶען צוּ דֶעם פְּרָאבְּלֶעם".

זֶעט מֶען פוּן דִי מַעֲשֶׂה אַז דֶער עִיקָר אִיז נָאר תְּפִלָּה. וֶוען עֶס דֶערְנֶענְטֶערְט זִיךְ דֶער יוֹם טוֹב פֶּסַח אוּן אִידִישֶׁע קִינְדֶער אַרְבֶּעטְן זֵייעֶר שְׁוֶוער אוּן מוּטְשֶׁען זִיךְ צוּ רוֹימֶען אוּן צוּגְרֵייטְן אַלֶעס אַז דֶער יוֹם טוֹב זָאל גֶעלוּנְגֶען אוֹיפְ'ן בֶּעסְטְן אוּן שֶׁענְסְטְן אוֹפָן, דַארְף מֶען אָבֶּער גֶעדֶענְקֶען אַז דֶער עִיקָר פוּן אַלֶעס אִיז נָאר צוּ בֶּעטְן אַסַאךְ דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וַוייל אָן זַיין הִילְף קֶען מֶען נִישְׁט אָנְקוּמֶען אִין עֶרְגֶעץ.

דֶער הֵיילִיגֶער צַדִיק הרה"ק רֶבִּי מֹשֶׁה לֵייבּ סַאסוּבֶער זי"ע פְלֶעגְט צוּגְרֵייטְן זַיינֶע מַצוֹת מִיט אַ גֶעוַואלְדִיגֶע זְהִירוּת, מַמָשׁ אוֹיסֶערְגֶעוֶוענְלִיךְ; עֶר פְלֶעגְט אַלֵיין פְלַאנְצְן דִי וֵוייץ, אַלֵיין בַּאוַואסֶערְן, אַלֵיין גֶעשְׁנִיטְן אוּן גֶעמָאלְן, אַלֵיין גֶעקְנֶעטְן אוּן גֶעבַּאקְן, אַלֶעס מִיט אַן אוֹיסֶערְגֶעוֶוענְלִיכֶע זְהִירוּת.

אֵיינְמָאל פַאר פֶּסַח, נָאכְ'ן בַּאקְן דִי מַצוֹת, אִיז דֶער צַדִיק אַהֵיימְגֶעגַאנְגֶען מִיט דִי מַצוֹת מִיט אַ גֶעוַואלְדִיגֶע שִׂמְחָה אַז עֶר הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ הָאבְּן אַזֶעלְכֶע מְהוּדָר'דִיגֶע מַצוֹת אוֹיף פֶּסַח. אוֹיפְ'ן וֶועג אַהֵיים בַּאגֶעגְנְט עֶר אַ פָּשׁוּטֶער אִיד וָואס גֵייט אוֹיךְ אַהֵיים מִיט זַיינֶע מַצוֹת. דֶער אִיד גֵייט אַזוֹי טַאנְצֶעדִיגֶערְהֵייט, עֶר זִינְגְט זִיךְ אוּנְטֶער אַ פְרֵיילִיךְ לִידְל, אוּן דֶער צַדִיק הָאט זִיךְ גֶעוואוּנְדֶערְט, "דֶער אִיד אִיז נָאךְ מֶער פְרֵיילִיךְ פוּן מִיר מִיט מַיינֶע מַצוֹת,

וָואס מֵיינְט דָאס?" אִיז עֶר צוּגֶעגַאנְגֶען צוּ דֶעם אִיד און אִים אָנְגֶעפְרֶעגְט דֶערוֹיף, הָאט דֶער אִיד גֶעעֶנְטְפֶערְט: "דֶער רֶבִּי זָאל וִויסְן, אַז אִיךְ קֶען נִישְׁט מַאכְן אַזֶעלְכֶע מְהוּדָר'דִיגֶע מַצוֹת וִוי דֶער רֶבִּי, אִיךְ הָאבּ דָאךְ אָבֶּער אוֹיךְ גֶעוָואלְט הָאבְּן גוּטֶע מַצוֹת, בִּין אִיךְ אוֹיפְגֶעשְׁטַאנֶען נֶעכְטְן בַּיינַאכְט, און אַסַאךְ גֶעוֵויינְט און גֶעבֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז אִיךְ זָאל אוֹיךְ הָאבְּן גוּטֶע מְהוּדָר'דִיגֶע מַצוֹת אוֹיף יוֹם טוֹב, אַזוֹי הָאבּ אִיךְ גֶעבֶּעטְן אַ גַאנְצֶע נַאכְט, אִינְדֶערְפְרִי בִּין אִיךְ גְלַייךְ גֶעגַאנְגֶען דַאוֶונֶען שַׁחְרִית, און בַּיים דַאוֶונֶען הָאבּ אִיךְ וַוייטֶער גֶעבֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז אִיךְ זָאל הָאבְּן גוּטֶע מַצוֹת, און יֶעצְט הָאבּ אִיךְ גֶעעֶנְדִיגְט בַּאקְן מַיינֶע מַצוֹת, און אִיךְ בִּין זִיכֶער אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיר גֶעהָאלְפְן, דִי מַצוֹת זֶענֶען זִיכֶער גוּטֶע

מְהוּדָר׳דִיגֶע מַצוֹת; און דֶערְפַאר בִּין אִיךְ אַזוֹי פְרֵיילִיךְ״...

וֶוען דֶער צַדִיק הָאט דָאס גֶעהֶערְט הָאט עֶר זִיךְ אָנְגֶערוּפְן צוּם אִיד: ״אִיךְ בֶּעט דִיר, אֶפְשָׁר לָאמִיר מַאכְן אַ טוֹישׁ, אִיךְ וֶועל דִיר גֶעבְּן מַיינֶע מַצוֹת אוֹיף וָואס אִיךְ הָאבּ אַזוֹי שְׁוֶוער גֶעאַרְבֶּעט, און דוּ זָאלְסְט מִיר גֶעבְּן דַיינֶע מַצוֹת? וַוייל אִיךְ בִּין זִיכֶער אַז דוּ מִיט דַיינֶע תְּפִלּוֹת הָאסְטוּ אַסַאךְ מֶער אוֹיפְגֶעטוּן, און עֶס אִיז זִיכֶער חָשׁוּב׳עֶר פוּן מַיינֶע מַצוֹת״.

זֶעט מֶען פוּן דִי מַעֲשֶׂה, אַז דֶער עִיקָר וֶוענְדְט זִיךְ אַלֶעס וִויפִיל מֶען בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. וואוֹיל אִיז דֶעם וָואס גְרֵייט זִיךְ צוּם יוֹם טוֹב מִיט אַסַאךְ תְּפִלּוֹת, עֶר בֶּעט אַסַאךְ דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶועט עֶר זִיכֶער הָאבְּן אַ פְרֵיילִיכְן און כָּשֵׁר׳ן פֶּסַח.

ב

חֲזַ"ל זָאגְן (פְּסָחִים קט"ז:) אַז יֶעדֶער אִיד, אִין יֶעדְן דוֹר, דַארְף זִיךְ פָארְשְׁטֶעלְן אַזוֹי וִוי עֶר אַלֵיין אִיז אַרוֹיסְגֶעגַאנְגֶען פוּן מִצְרַיִם. וִוי אַזוֹי קֶען מֶען דָאס בַּאוַוייזְן, וִוי אַזוֹי קֶען אַ אִיד שְׁפִּירְן הַיינְטִיגֶע צַייטְן אַזוֹי וִוי עֶר אַלֵיין אִיז אַרוֹיס פוּן מִצְרַיִם?

וֶוען מֶען וֵוייסְט אָבֶער וָואס עֶס מֵיינְט מִצְרַיִם, דַאן אִיז דֶער תֵּירוּץ זֵייעֶר פָּשׁוּט אוּן פַארְשְׁטֶענְדְלִיךְ. וֶוען דִי אִידְן זֶענֶען גֶעוֶוען אִין מִצְרַיִם, אִיז זֵייעֶר מוֹיל גֶעוֶוען אִין גָלוּת, זֵיי הָאבְּן נִישְׁט גֶערֶעדְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן. זֵיי זֶענֶען גֶעוֶוען אוּנְטֶערְגֶעוָוארְפְן אוּנְטֶער דֶעם שְׁלֶעכְטְן פַּרְעֹה, וָואס אִיז דִי אוֹתִיוֹת "פֶּה רַע" – אַ שְׁלֶעכְטֶע מוֹיל. זֵיי הָאבְּן גֶערֶעדְט זַאכְן וָואס מֶען דַארְף נִישְׁט, אוּן זֵיי הָאבְּן נִישְׁט גֶערֶעדְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן. בִּיז וֶוען דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט

רַחֲמָנוּת גֶעהַאט אוֹיף דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער אוּן זֵיי גֶעשִׁיקְט דֶעם גְרוֹיסְן צַדִיק מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, וָואס עֶר הָאט אוֹיסְגֶעלֶערְנְט פַאר דִי אִידְן אַז זֵייעֶר אֵיינְצִיגְסְטֶע עֵצָה אַרוֹיסְצוּגֵיין פוּן אַלֶע צָרוֹת אוּן פְּרָאבְּלֶעמֶען אִיז נָאר צוּ עֶפֶענֶען דֶעם מוֹיל אוּן אָנְהוֹיבְּן רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן דוּרְךְּ דֶעם הָאבְּן זֵיי זוֹכֶה גֶעוֶוען אַרוֹיסְצוּגֵיין פוּן מִצְרַיִם, אוּן זֵיי הָאבְּן בַּאקוּמֶען דֶעם יוֹם טוֹב פֶּסַח, וָואס אִיז דִי אוֹתִיוֹת "פֶּה סָח" - דִי מוֹיל הֵייבְּט אָן צוּ רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן. דֶער פָּסוּק זָאגְט (שְׁמוֹת י"ד, ב') "וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת" זֵייעֶר מוֹיל אִיז אַרוֹיס אוֹיף דֶער פְרֵיי, זֵייעֶר מוֹיל אִיז שׁוֹין נִישְׁט גֶעוֶוען פַארְמַאכְט, זֵיי הָאבְּן שׁוֹין אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן; אוּן אַזוֹי זֶענֶען זֵיי אוֹיסְגֶעלֵייזְט גֶעוָוארְן פוּן דֶעם שְׁוֶוערְן גָלוּת מִצְרַיִם אוּן פוּן אַלֶע זֵייעֶרֶע צָרוֹת אוּן פְּרָאבְּלֶעמֶען.

דָאס אִיז אַ זַאךְ וָואס שְׁפִּילְט זִיךְ אִיבֶּער אִין יֶעדְן דוֹר בַּיי יֶעדְן אִיד. יֶעדֶער מֶענְטְשׁ הָאט זִיךְ זַיינֶע אֵייגֶענֶע צָרוֹת אוּן פְּרָאבְּלֶעמֶען, יֶעדֶער מוּטְשֶׁעט זִיךְ מִיט שְׁוֶועריִקייטְן בְּרוּחְנִיוּת אוּן בְּגַשְׁמִיוּת, יֶעדֶער הָאט זִיךְ זַיין פְּרִיוַואטֶע גָלוּת וֶוען עֶר אִיז אוּנְטֶערְגֶעוָוארְפְן אוּנְטֶער זַיינֶע בַּאגְרֶענִיצוּנְגֶען; בִּיז וֶוען דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְט אַז מֶען טְרֶעפְט אַן אֱמֶת׳ן צַדִיק וָואס קֶען הֶעלְפְן דֶעם מֶענְטְשׁ, עֶר לֶערְנְט אוֹיס פַאר׳ן מֶענְטְשׁ אַז עֶר קֶען גְרִינְגֶערְהֵייט גֶעהָאלְפְן וֶוערְן, אַז עֶר הָאט אַ וֶועג צוּ וֶוערְן אוֹיסְגֶעלֵייזְט פוּן זַיין גָלוּת, אַרוֹיסְצוּגֵיין פוּן אַלֶע זַיינֶע צָרוֹת אוּן פְּרָאבְּלֶעמֶען, אוּן דֶער וֶועג אִיז אַז עֶר זָאל עֶפֶענֶען זַיין מוֹיל אוּן אָנְהֵייבְּן צוּ רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, צוּ דֶערְצֵיילְן פַאר׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אַלֶעס וָואס עֶר גֵייט אַרִיבֶּער, אוּן דַאן וֶועט אִים דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְן אוּן אִים אַרוֹיסְנֶעמֶען פוּן זַיינֶע

צָרוֹת, עֶר װעט אִים הֶעלְפְן און אִים שִׁיקְן אַלֶע יְשׁוּעוֹת און רְפוּאוֹת.

װען אַ מֶענְטְשׁ אִיז זוֹכֶה צוּ דֶעם, עֶר טְרֶעפְט אַ צַדִיק װָאס עֶפְנְט אִים דָאס מוֹיל און מַאכְט אִים רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן; אַזַא מֶענְטְשׁ שְׁפִּירְט טַאקֶע בֶּאֱמֶת אַז עֶר אַלֵיין אִיז אַרוֹיס פוּן מִצְרַיִם, עֶר אִיז אוֹיסְגֶעלֵייזְט גֶעוָוארְן פוּן זַיין אֵייגֶענֶע מִצְרַיִם.

מֶען פִּירְט זִיךְ צוּ זָאגְן פַאר דִי הַגָּדָה דֶעם שְׁטִיקְל זוֹהַר הַקָדוֹשׁ (פַּרְשַׁת בֹּא, מ:) ״פְּקוּדָא בָּתַר דָא״, זָאגְט דָארְט דֶער הֵיילִיגֶער זוֹהַר אַז עֶס לִיגְט אַ פְלִיכְט אוֹיפְ׳ן יֶעדְן מֶענְטְשׁ צוּ דֶערְצֵיילְן שְׁטֶענְדִיג דִי נִסִים װָאס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעטוּן מִיט אִים. װען אַ מֶענְטְשׁ הָאט אַ נֵס, עֶר הָאט גֶעהַאט אַ פְּרָאבְּלֶעם און דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט אִים גֶעהָאלְפְן, דַארְף עֶר דָאס זִיכֶער דֶערְצֵיילְן און מְפַרְסֵם זַיין פַאר יֶעדְן

אֵיינֶעם; וֶוען אַ מֶענְטְשׁ הָאט אָבֶּער גֶעהַאט אַזַא גְרוֹיסֶער נֵס אַז עֶר הָאט גֶעטְרָאפְן אַ צַדִיק, דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי, וָואס הָאט אִים גֶעעֶפְנְט דִי מוֹיל אַז עֶר זָאל אָנְהוֹיבְּן צוּ רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, עֶר הָאט אִים גֶעעֶפְנְט דִי מוֹיל אַז עֶר זָאל אָנְהוֹיבְּן לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, עֶר הָאט אִים גֶעוִויזְן אַ וֶועג אַז אוֹיךְ עֶר קֶען זוֹכֶה זַיין צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה יֶעדְן טָאג; אִיז דָאס דֶער גְרֶעסְטֶער נֵס. וַוייל דָאס וֶועט אִים שׁוֹין אַרוֹיסְהֶעלְפְן מִיט אַלֶע זַיינֶע פְּרָאבְּלֶעמֶען וָואס וֶועלְן אִים נָאר אוּנְטֶערְקוּמֶען אִין לוֹיף פוּן זַיין גַאנְץ לֶעבְּן. סַיי וָואס דֶער פְּרָאבְּלֶעם וֶועט נָאר זַיין, וֶועט עֶר וִויסְן דֶעם רִיכְטִיגְן אַדְרֶעס, עֶר וֶועט זִיךְ וֶוענְדְן נָאר צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן אוֹיף דֶעם וֶועג וֶועט עֶר אַלֶעמָאל זִיךְ קֶענֶען אַרוֹיסְדְרֵייעֶן פוּן יֶעדֶע צָרָה.

אַ מֶענְטְשׁ רֶעדְט זִיךְ אַיין אַז נָאר אַ גְרוֹיסֶער צַדִיק קֶען רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן. אַ מֶענְטְשׁ מֵיינְט אַז אוֹיבּ אִיז עֶר נָאכְנִישְׁט אַזוֹי אוֹיסְגֶעאַרְבֶּעט ווִי דֶער גְרוֹיסֶער עֶרְלִיכֶער אִיד, אִיז עֶר נָאךְ זֵייעֶר וַוייט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶערְט זִיךְ נִישְׁט צוּ צוּ זַיינֶע תְּפִלוֹת. אַ מֶענְטְשׁ קֶלֶערְט אַז נָאר וֶוען עֶס אִיז שׁוֹין מַמָשׁ עֶק וֶועלְט, עֶר הָאט שׁוֹין פְּרוּבִּירְט אַלֶעס אוֹיף דֶער וֶועלְט אוּן גָארְנִישְׁט הָאט גֶעהָאלְפְן, נָאר דֶעמָאלְט קֶען עֶר זִיךְ עֶרְשְׁט וֶוענְדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן אֲפִילוּ דֶעמָאלְט קֶען עֶר נִישְׁט סְתָּם אַזוֹי רֶעדְן אוֹיף זַיין אֵייגֶענֶע שְׁפְּרַאךְ צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, נָאר אוֹיבּ עֶר וֶועט אוֹיסְזָאגְן גַאנְץ תְּהִלִים, נָאר דֶעמָאלְט הֵייסְט עֶס אֶמֶת'דִיג גֶעבֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

קוּמְט אָבֶער דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אוּן לֶערְנְט אוּנְז אוֹיס אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז אַלֶעמָאל מִיט יֶעדְן אִיד. נִישְׁט קַיין חִילוּק וִוי אַזוֹי מֶען זֶעט אוֹיס, נִישְׁט קַיין חִילוּק וִוי גְרוֹיס אָדֶער קְלֵיין מֶען אִיז, אַלְץ שְׁטֵייט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער גְרֵייט אוֹיסְצוּהֶערְן יֶעדֶעס וָוארְט וָואס קוּמְט אַרוֹיס פוּן יֶעדְן אִיד׳ס מוֹיל. דֶער אִיד דַארְף פָּשׁוּט עֶפֶענֶען דָאס מוֹיל אוּן זָאגְן פַארְ׳ן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף אִידִישׁ, אוֹיף זַיין אֵייגֶענֶע מַאמֶע לָשׁוֹן, דֶעם פְּרָאבְּלֶעם וָואס גֵייט אוֹיף אִים אַרִיבֶּער, אַזוֹי וִוי עֶר וָואלְט זִיךְ אוֹיסְגֶערֶעדְט צוּ אַ נָאנְטֶער גוּטֶער פְרַיינְד. דִי גַאנְצֶע סִיבָּה פַארְוָואס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער מַאכְט אַז עֶס זָאל בִּכְלַל קוּמֶען דִי צָרָה אוֹיפְ׳ן מֶענְטְשׁ, אִיז נָאר דֶערְפַאר וַוייל עֶר ווִיל דֶערְמַאנֶען דֶעם מֶענְטְשׁ, עֶר ווִיל אִים אוֹיפְוֶועקְן פוּן זַיין שְׁלָאף, עֶר ווִיל אַז דֶער

מֶענְטְשׁ זָאל שׁוֹין עֶפֶּענֶען זַיין מוֹיל אוּן אָנְהוֹיבְּן צוּ רֶעדְן צוּ אִים.

אוּן דִי זֶעלְבֶּע אִיז מִיט לִימוּד הַתּוֹרָה. אַ מֶענְטְשׁ מֵיינְט אַז נָאר אוֹיבּ עֶר פַּארְשְׁטֵייט אוּן קֶען לֶערְנֶען זֵייעֶר טִיף אוּן בְּעִיּוּן, נָאר דֶעמָאלְט אִיז עֶס חָשׁוּב, נָאר דַאן אִיז עֶס עֶפֶּעס וֶוערְד; אוֹיבּ אָבֶּער קֶען עֶר נִישְׁט לֶערְנֶען אַזוֹי טִיף, עֶר פַּארְשְׁטֵייט נִישְׁט וָואס עֶר לֶערְנְט, עֶר גֶעדֶענְקְט נִישְׁט וָואס עֶר לֶערְנְט, דַאן אִיז דִי תּוֹרָה נִישְׁט גֶעמַאכְט פַּאר אִים, עֶר קֶען נִישְׁט אוּן עֶר דַארְף נִישְׁט לֶערְנֶען קַיין תּוֹרָה. אוּן אַזוֹי גֵייט אַרִיבֶּער טֶעג אוּן וָואכְן, חֳדָשִׁים אוּן יָארְן, וָואס דֶער מֶענְטְשׁ עֶפְּנְט נִישְׁט אוֹיף קַיין אִידִישׁ סֵפֶר, אוּן דָאס מַאכְט אַז דֶער מֶענְטְשׁ זָאל וֶוערְן זֵייעֶר צֶעבְּרָאכְן, עֶר שְׁפִּירְט זִיךְ פּוּסְט אוּן לֵיידִיג, עֶר הָאט נִישְׁט קַיין שׁוּם סִפּוּק אִין לֶעבְּן.

קוּמְט אָבֶער דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי (שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן ע"ו) אוּן לֶערְנְט אוּנְז אוֹיס אַ "סֵדֶר דֶרֶךְ הַלִימוּד", אַ וֶועג וִוי אַזוֹי יֶעדֶער אִיד אָן אוֹיסְנַאם קֶען זוֹכֶה זַיין צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה יֶעדְן טָאג. אֲפִילוּ וֶוען אַ מֶענְטְשׁ הָאט נִישְׁט קַיין צַייט, קַיין כֹּחַ אוּן מֹחַ, צוּ קֶענֶען לֶערְנֶען אוּן פַארְשְׁטֵיין; זָאל עֶר אוֹיךְ וַוייטֶער לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג תּוֹרָה. עֶר זָאל זָאגְן דִי וֶוערְטֶער פוּן תּוֹרָה אֲפִילוּ עֶר פַארְשְׁטֵייט נִישְׁט וָואס עֶר זָאגְט, אוּן אֲפִילוּ עֶר גֶעדֶענְקְט נִישְׁט וָואס עֶר לֶערְנְט, אוּן מִיט דֶעם הָאט עֶר דִי מִצְוָה פוּן לִימוּד הַתּוֹרָה. אוּן וֶוען אַ מֶענְטְשׁ וֶועט אַזוֹי טוּן, וֶועט אִים דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְן אַז צוּם סוֹף וֶועט עֶר פַארְשְׁטֵיין אַלֶעס וָואס עֶר הָאט גֶעלֶערְנְט.

דֶערְפַאר וֶוען עֶס קוּמְט דֶער יוֹם טוֹב פֶּסַח, דַאנְקֶען מִיר דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף דֶעם וָואס עֶר

הָאט אַרוֹיסְגֶענוּמֶען דִי אִידְן פוּן מִצְרַיִם. אָבֶּער נִישְׁט נָאר אוֹיף דִי יְצִיאַת מִצְרַיִם פוּן דֶעמָאלְט, נָאר אוֹיךְ אוֹיף דֶעם וָואס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעהָאלְפְן אַז מֶען הָאט גֶעטְרָאפְן אַ צַדִיק וָואס קֶען אוּנְז הַיינְט אוֹיךְ אַרוֹיסְנֶעמֶען פוּן אוּנְזֶער מִצְרַיִם. אַזוֹי וִוי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָאט דֶעמָאלְט גֶעעֶפְנְט דֶעם מוֹיל פוּן דִי אִידְן אוּן זֵיי צוּגֶעבְּרֶענְגְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אַזוֹי אוֹיךְ הָאט אוּנְז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער גֶעהָאלְפְן אַז מִיר הָאבְּן אַ צַדִיק וָואס לֶערְנְט אוּנְז דָאס אוֹיס.

ג

חֲזַ״ל זָאגְן (מִשְׁנַיוֹת פְּסָחִים, פֶּרֶק י׳) ״כַּאן הַבֵּן שׁוֹאֵל אֶת אָבִיו״. דָאס מֵיינְט אַז פֶּסַח בַּיינַאכְט בַּיים סֵדֶר פְרֶעגְט דָאס קִינְד דִי פִיר קַשְׁיוֹת פוּן זַיין טַאטֶע. צַדִיקִים טַייטְשְׁן אַז דָאס גֵייט אוֹיךְ אַרוֹיף אַז יֶעדֶער

אִיד קֶען פְרֶעגְן און בֶּעטְן בַּיי זַיין טַאטְן אִין הִימְל אַלֶעס וָואס עֶר דַארְף.

פֶּסַח בַּיינַאכְט בַּיים סֵדֶר אִיז דָא אַ גְרוֹיסֶער עֵת רָצוֹן אִין הִימְל, מֶען קֶען זִיךְ אוֹיסְבֶּעטְן בַּיים אֵייבֶּערְשְׁטְן אַלֶעס וָואס מֶען דַארְף. און דָאס דַארְף מֶען מִיטְנֶעמֶען אוֹיךְ אוֹיף נָאךְ פֶּסַח, אוֹיךְ אוֹיף דִי גַאנְצֶע יָאר. אֵייבִּיג צוּ גֶעדֶענְקֶען אַז וָואס מֶען דַארְף הָאבְּן, זָאל מֶען נָאר בֶּעטְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

אִין דִי צַייטְן פוּן הֵיילִיגְן בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע אִיז גֶעוֶוען אַ אִיד וָואס עֶר אִיז נִישְׁט גֶעוֶוען קַיין גְרוֹיסֶער אָנְהֶענְגֶער פוּן הֵיילִיגְן בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע, זַיין וַוייבּ אִיז אָבֶּער גֶעוֶוען זֵייעֶר אַן עֶרְלִיכֶע פְרוֹי, און זִי הָאט יָא זֵייעֶר שְׁטַארְק גֶעגְלֵייבְּט אִין דֶעם גְרוֹיסְן צַדִיק.

זֵיי זֶענֶען גֶעוֶוען זֵייעֶר אָרִים, אַ גַאנְץ יָאר הָאבְּן זֵיי זִיךְ אוֹיךְ זֵייעֶר גֶעמוּטְשֶׁעט אוֹיף פַּרְנָסָה, וֶוען עֶס הָאט זִיךְ אָבֶער דֶערְנֶעעְנְטֶערְט דֶער יוֹם טוֹב פֶּסַח אִיז זֵיי גֶעוָוארְן נָאךְ מֶער שְׁוֶוערֶער אוֹיפְ׳ן הַארְץ, זֵיי הָאבְּן מַמָשׁ גָארְנִישְׁט גֶעהַאט צוּ קֶענֶען עֶפֶּעס אַיינְקוֹיפְן אוֹיף פֶּסַח. שׁוֹין אָפְּגֶערֶעדְט פוּן נֵייעֶ קְלֵיידוּנְג וָואס אוֹיף דֶעם הָאבְּן זֵיי בִּכְלַל נִישְׁט גֶע׳חָלוֹמְ׳ט, נָאר אֲפִילוּ דִי וִויכְטִיגְסְטֶע זַאכְן, אַבִּיסְל מַצוֹת אוּן וַויין, אַבִּיסְל פִישׁ אוּן פְלֵייש לְכָבוֹד יוֹם טוֹב, הָאבְּן זֵיי אוֹיךְ נִישְׁט גֶעקֶענְט אַיינְקוֹיפְן.

דִי פְרוֹי הָאט גֶעבֶּעטְן פוּנֶעם מַאן אַז עֶר זָאל אַרִיבֶּערְגֵיין צוּם הֵיילִיגְן בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע אוּן בֶּעטְן אַ בְּרָכָה אַז זֵיי זָאלְן שׁוֹין אוֹיפְגֶערָאכְטְן וֶוערְן מִיט פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע. דֶער מַאן הָאט זִיךְ פְּרוּבִּירְט אַרוֹיסְצוּדְרֵייעֶן וַוייל עֶר הָאט נִישְׁט גֶעגְלֵייבְּט אִין

צַדִיקִים, וֶוען עֶס אִיז אָבֶּער גֶעקוּמֶען גָאר נָאנְט צוּם יוֹם טוֹב אוּן עֶר הָאט נִישְׁט גֶעזֶען קַיין שוּם וֶועג ווִי אַזוֹי עֶר זָאל קֶענֶען צוּשְׁטֶעלְן דֶעם יוֹם טוֹב, הָאט עֶר נִישְׁט גֶעהַאט קַיין אַנְדֶערֶע בְּרֵירָה נָאר עֶר הָאט זִיךְ אַרוֹיסְגֶעלָאזְט אִין וֶועג צוּם הֵיילִיגְן בַּעַל שֵׁם טוֹב זי״ע.

דֶער צַדִיק הָאט אִים אוֹיסְגֶעהֶערְט מִיט גֶעפִיל אוּן אִים גֶעזָאגְט אַז עֶר זָאל גֵיין בָּארְגְן גֶעלְט אוּן מִיט דֶעם אַיינְקוֹיפְן אוֹיף יוֹם טוֹב מִיט גְרוֹיס בְּרֵייטְקֵייט, אוּן עֶר זָאל זִיךְ גָארְנִישְׁט זָארְגְן וַוייל דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט אִים זִיכֶער הֶעלְפְן.

דֶער אִיד הָאט דָאס נִישְׁט פַארְשְׁטַאנֶען, ״וָואסֶערֶע סָארְט עֵצָה אִיז דָאס צוּ גֵיין בָּארְגְן? ווִי אַזוֹי וֶועט עֶר דָאס נָאכְדֶעם קֶענֶען בַּאצָאלְן?״ דֶער צַדִיק הָאט אִים אָבֶּער בַּארוּאִיגְט אוּן גֶעזָאגְט אַז עֶר

דאַרף זיךְ גאָרנישט זאָרגן, ער זאָל נאָר באָרגן געלט און צושטעלן דעם יום טוב מיט גרויס שֶׁפַע, און פֶּסַח בײַנאַכט בײַם סֵדֶר, ווען ער וועט אָנקומען צום פָּסוּק (דְבָרִים כ״ו ז׳) וואָס מען זאָגט אין די הַגָּדָה ״וַנִצְעַק אֶל ה׳ אֱלֹקֵי אֲבֹתֵינוּ״, זאָל ער זיךְ דאָרט אָפּשטעלן און מאַכן אַ סטאַנציע, ער זאָל שרייען דעם פָּסוּק איינמאָל און נאָכאַמאָל אָן אויפהערן, און ער זאָל בעטן און שרייען צום אייבערשטן אַז ער זאָל שוין געהאָלפן ווערן, ער זאָל שוין אויפגעבראַכטן ווערן און האָבן פַּרְנָסָה בְּרֶיוַח, ער זאָל זיךְ שוין נישט דאַרפן אַזוי שטאַרק מוטשען.

דער איד איז אַהיימגעפאָרן זייער צעבראָכן, ער האָט נישט פאַרשטאַנען ווי אַזוי די מאָדנע עֵצוֹת פונעם צַדִיק וועט אים העלפן. ווען ער האָט אָבער דערציילט פאַר זײַן ווײַב וואָס דער צַדִיק האָט אים

גֶעזָאגְט, הָאט זִי עֶס אָנְגֶענוּמֶען מִיט גְרוֹיס פְרֵייד, וִויסְנְדִיג אוּן גְלֵייבְּנְדִיג אַז אוֹיבּ וֶועט מֶען פָאלְגְן דֶעם צַדִיק וֶועט מֶען זִיכֶער גֶעהָאלְפְן וֶוערְן. זִי הָאט צוּזַאמְגֶעבָארְגְט גֶעלְט אוּן צוּגֶעגְרֵייט אַ יוֹם טוֹב מִיט גְרוֹיס בְּרֵייטְקֵייט.

וֶוען עֶס אִיז גֶעקוּמֶען פֶּסַח בַּיינַאכְט, זֵיי זֶענֶען אָנְקוּמֶען צוּ דֶעם שְׁטִיקְל וָואס מֶען זָאגְט אִין דִי הַגָדָה "וַנִצְעַק אֶל ה' אֱלֹקֵי אֲבֹתֵינוּ" הָאבְּן זֵיי זִיךְ אָפְּגֶעשְׁטֶעלְט אוּן אִיבֶּערְגֶעזָאגְט דֶעם פָּסוּק פִּיל מָאל מִיט גְרוֹיסֶע קוֹלוֹת, זֵיי הָאבְּן גֶעשְׁרִיגְן אוּן גֶעוֵויינְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז זֵיי הָאבְּן שׁוֹין מֶער נִישְׁט קַיין כֹּחַ צוּ דִי אָרִימְקֵייט, אַז זֵיי זָאלְן שׁוֹין גֶעהָאלְפְן וֶוערְן אֵיינְמָאל פַאר אַלֶעמָאל צוּ קֶענֶען לֶעבְּן רוּאִיגֶערְהֵייט מִיט פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע.

עֶס איז אַריבֶּערגֶעגאַנגֶען לַאנְגֶע מִינוּטְן און זֵיי הָאבְּן נִישְׁט אוֹיפְגֶעהֶערְט צוּ שְׁרֵייעֶן און בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דִי קִינְדֶער זֶענֶען שׁוֹין מִיד גֶעוָוארְן און אַיינְגֶעשְׁלָאפְן, זֵיי הָאבְּן אָבֶער וַוייטֶער גֶעוֵויינְט און גֶעבֶּעטְן. בִּיז זֵיי הָאבְּן גֶעהֶערְט שְׁוֶוערֶע קְלַאפֶּעס אוֹיפְ'ן טִיר...

בַּיים טִיר אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אַ גוֹי, זֵייעֶר'ס אַ שָׁכֵן, עֶר אִיז גֶעשְׁטַאנֶען דָארְט אִינְגַאנְצְן דֶערְצִיטֶערְט, עֶר אִיז גֶעוֶוען צוּבְּלוּטִיגְט און עֶר הָאט גֶעהַאלְטְן אַ גְרוֹיסֶער זַאק אִין הַאנְט. דֶער גוֹי הָאט זֵיי דֶערְצֵיילְט אַז עֶר הָאט זִיךְ יֶעצְט זֵייעֶר גֶעקְרִיגְט מִיט זַיין וַוייבּ, עֶס אִיז גֶעגַאנְגֶען אַזוֹי וַוייט אַז עֶר הָאט אִיר דֶערְשְׁטָאכְן מִיט אַ מֶעסֶער, עֶר וֵוייסְט אַז עֶס וֶועט נִישְׁט נֶעמֶען צוּ לַאנְג בִּיז וֶוען דִי פָּאלִיצֵיי וֶועט אִים אָנְהוֹיבְּן זוּכְן, און דֶערִיבֶּער מוּז עֶר שׁוֹין אַנְטְלוֹיפְן.

דֶער זַאק וָואס עֶר הַאלְט אִין הַאנְט אִיז פוּל מִיט גָאלְדֶענֶע רֶענְדְלֶעךְ וָואס עֶר הָאט זִיךְ אָפְּגֶעשְׁפָּארְט זַיין גַאנְץ לֶעבְּן, און אַזוֹי ווִי עֶר קֶען נִישְׁט מִיטְשְׁלֶעפְּן מִיט זִיךְ דֶעם שְׁוֶוערְן זַאק, ווִיל עֶר דָאס עֶרְגֶעץ אִיבֶּערְלָאזְן בַּיי אֵיינֶעם.

דֶער גוֹי דֶערְצֵיילְט ווַייטֶער אַז עֶר אִיז אַרוֹיס אוֹיפְ'ן גַאס צוּ זֶען וואוּ עֶר קֶען עֶס אִיבֶּערְלָאזְן, דִי גַאנְצֶע שְׁטָאט אִיז אָבֶּער שׁוֹין גֶעוֶוען אַיינְגֶעהִילְט אִין אַ טוּנְקֶלְקֵייט און שְׁטִילְקֵייט, נָאר פוּן דֶעם הוֹיז הָאט עֶר אַרוֹיסְגֶעהֶערְט גְרוֹיסֶע קוֹלוֹת, און פוּן דֶעם הָאט עֶר פַארְשְׁטַאנֶען אַז דָא אִיז מֶען נָאךְ אוֹיף, און יֶעצְט ווִיל עֶר אִיבֶּערְלָאזְן דֶעם גַאנְצְן זַאק בַּיי דֶעם אִיד, עֶר הַאלְט אַז עֶר אִיז גֶענוּג אַ בַּאגְלֵייבְּטֶער מֶענְטְשׁ, "דוּ קֶענְסְט אַרָאפְּנֶעמֶען און נוּצְן פוּן דִי גֶעלְט פוּן דֶעם זַאק, וֶוען אִיךְ וֶועל אָבֶּער הָאפְּנְטְלִיךְ

אֵיין טָאג צוּרִיק קוּמֶען, זָאלְסְטוּ מִיר דַאן צוּרִיק גֶעבְּן דִי אִיבְּרִיגֶע גֶעלְט״.

דֶער אִיד הָאט אִים גֶעוִויזְן וואוּ עֶר קֶען אַרָאפְּלֵייגְן דֶעם זַאק, אוּן וִוי פַארְשְׁטֶענְדְלִיךְ אִיז דֶער גוֹי קֵיינְמָאל נִישְׁט צוּרִיק גֶעקוּמֶען. דֶער אִיד אִיז אוֹיפְגֶעבְרָאכְטְן גֶעוָוארְן אוּן אִיז גֶעוָוארְן אַ גְרוֹיסֶער עוֹשֶׁר.

אִין זְכוּת פוּן אֱמוּנַת צַדִיקִים, אוּן דוּרְךְ דִי גְרוֹיסֶע כֹּחַ פוּן תְּפִלָּה, סְפֶּעצִיעֶל אִין אַזַא הֵיילִיגֶע נַאכְט, זֶענֶען זֵיי גֶעהָאלְפְן גֶעוָוארְן אוּן בַּאקוּמֶען אַ גְרוֹיסֶע יְשׁוּעָה.

לָאמִיר אוּנְז אוֹיךְ אוֹיסְנוּצְן דִי הֵיילִיגֶע נַאכְט וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין, אוּן זִיךְ אוֹיסְבֶּעטְן בַּיי אוּנְזֶער רַחֲמָנוּת׳דִיגֶער טַאטֶע אִין הִימְל, אַז עֶר זָאל אוּנְז אַרוֹיסְהֶעלְפְן מִיט אַלֶע אוּנְזֶערֶע בַּאדֶערְפֶענִישְׁן.

ד

אֵיינְמָאל הָאט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעהַאלְטְן אַ מַצָּה אִין הַאנְט אוּן גֶעזָאגְט: "אַז מֶען הַאלְט אַ מַצָּה אִין דִי הַאנְט, הַאלְט מֶען גָאט אִין דִי הַאנְט". מֶען דַארְף זַיין זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ אַז מֶען אִיז זוֹכֶה צוּ עֶסְן דִי הֵיילִיגֶע מַצָּה אוּם פֶּסַח. דֶער הֵיילִיגֶער צַדִיק הרה"ק רֶבִּי לֵוִי יִצְחָק מִבַּארְדִיטְשׁוּב זי"ע פְּלֶעגְט קוּשְׁן דִי מַצוֹת וַוייל עֶר הָאט אַזוֹי שְׁטַארְק לִיבּ גֶעהַאט דִי הֵיילִיגֶע מִצְוָה אוּן אִיז גֶעוֶוען אַזוֹי פְרֵיילִיךְ דֶערְמִיט. אוּן אַזוֹי בְּרֶענְגְט דֶער שְׁלָ"ה הַקָדוֹשׁ (מַסֶכֶת פְּסָחִים, בְּאֵר הֵיטֵב או"ח סִימָן תע"ז ס"ק א') אַז עֶרְלִיכֶע אִידְן פְּלֶעגְן קוּשְׁן דִי הֵיילִיגֶע מַצוֹת.

אִין זוֹהַר הַקָדוֹשׁ (פַּרְשַׁת בֹּא דַף מ"א.) וֶוערְן דִי מַצוֹת אָנְגֶערוּפְן "מֵיכְלָא דִמְהֵימָנוּתָא" - אַ מַאֲכָל פוּן אֱמוּנָה. מִיט יֶעדֶע שְׁטִיקְל מַצָּה וָואס אַ אִיד עֶסְט,

גֵייט אַרַיין אִין אִים אֱמוּנָה. פַארְוָואס עֶסְט מֶען דֶען מַצָּה? נָאר וַוייל דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט אַזוֹי גֶעהֵייסְן, קוּמְט אוֹיס אַז דָאס אִיז אֵיין שְׁטִיק אֱמוּנָה. אִין אַן אַנְדֶער פְּלַאץ אִין זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ (פַּרְשַׁת תְּצַוֶּה דַּף קפ"ג:) רוּפְט עֶר אָן דִי מַצוֹת "מֵיכְלָא דְאַסְוָתָא" – אַ מַאֲכָל פוּן רְפוּאָה. דָאס עֶסְן דִי הֵיילִיגֶע מַצָּה בְּרֶענְגְט אַ רְפוּאָה אוֹיפְ׳ן מֶענְטְשׁ, סֵיי אַ רְפוּאָה בְּרוּחְנִיוּת און סֵיי אַ רְפוּאָה בְּגַשְׁמִיוּת.

קוּמְט אוֹיס אַז וֶוען אַ אִיד אִיז זוֹכֶה צוּ עֶסְן דִי הֵיילִיגֶע מַצָּה וֶוערְט עֶר אוֹיסְגֶעוַואשְׁן אִינְגַאנְצְן פוּן אִינֶעוֵוייניג און פוּן אִינְדְרוֹיסְן; עֶר בַּאקוּמְט אַ לוֹיטֶערֶע און רֵיינֶע אֱמוּנָה, און וֶוערְט אוֹיסְגֶעהֵיילְט פוּן אַלֶע סָארְט קְרֶענְק פִיזִישׁ און גֵייסְטִישׁ, בְּרוּחְנִיוּת און בְּגַשְׁמִיוּת.

דֶער אֱמֶת אִיז אַז דִי צְוֵויי זַאכְן, אֱמוּנָה אוּן רְפוּאָה, גֵייעֶן אִינְאֵיינֶעם. דֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב' סִימָן ה') אַז אַלֶע קְרֶענְק וָואס אַ מֶענְטְשׁ לַיידְט קוּמְט נָאר וַוייל עֶר הָאט נִישְׁט קַיין אֱמוּנָה. דָאס אִיז בַּיי יֶעדֶע קְרֶענְק אַזוֹי, אָבֶער סְפֶּעצִיעֶל אִיז דָאס אַזוֹי בַּיי גֵייסְטִישֶׁע קְרֶענְק. וֶוען אַ מֶענְטְשׁ וֶוערְט זֵייעֶר נֶערְוֶועז אוּן גֶערֶעגְט פוּן יֶעדֶע קְלֵיינִיקֵייט וָואס גֵייט נִישְׁט אַזוֹי וִוי עֶר ווִיל, וֶוען אַ מֶענְטְשׁ טְרַאכְט נָאר פוּן אַנְדֶערֶע מֶענְטְשְׁן, עֶר אִיז מְקַנֵא אַ צְוֵוייטְן אוּן אִיז בְּרוֹגֶז אוֹיף יֶעדְן אֵיינֶעם, אָדֶער וֶוען אַ מֶענְטְשׁ אִיז אַלֶעמָאל בַּאזָארְגְט, עֶר זָארְגְט זִיךְ שְׁטֶענְדִיג וָואס עֶס וֶועט זַיין, עֶר הָאט פְּחָדִים אוּן שְׁרֶעק אַז עֶס גֵייט קוּמֶען עֶפֶּעס גָאר גֶעפֶערְלִיכֶע זַאכְן, עֶר הַאלְט אִין אֵיין אִיבֶּערְטְרַאכְטְן אַ זַאךְ אוּן עֶר קֶען נִישְׁט פָּטוּר וֶוערְן פוּן דִי מַחְשָׁבוֹת וָואס פַּיינִיגְן אִים, אוּן אַזוֹי וַוייטֶער

זֶענֶען דָא פַארְשִׁידֶענֶע סָארְט נֶערְוֶועז קְרֶענְק פוּן וָואס מֶענְטְשְׁן לַיידְן גֶעבֶּעךְ גָאר אַסַאךְ. אוּן דִי אֵיינְצִיגְסְטֶע וֶועג וִוי אַזוֹי אוֹיסְגֶעהֵיילְט צוּ וֶוערְן דֶערְפוּן, וִוי אַזוֹי אַרוֹיסְצוּקְרִיכְן פוּן דִי אַלֶע סָארְט שְׁוֶועריקֵייטְן אוּן פְּרָאבְּלֶעמֶען, אִיז נָאר דוּרְךְ אֱמוּנָה. וֶוען אַ אִיד נֶעמְט אַרַיין בַּיי זִיךְ אִין קָאפּ אַז עֶס אִיז גָארְנִישְׁט דָא אוֹיף דֶער וֶועלְט אוֹיסֶער דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, קֵיינֶער קֶען אִים נִישְׁט גוּטְס טוּן אוּן קֵיינֶער קֶען אִים נִישְׁט שְׁלֶעכְטְס טוּן אָן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, קֵיינֶער קֶען גָארְנִישְׁט אַוֶועקְנֶעמֶען פוּן אִים אָן רְשׁוּת פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן; דַאן וֶוערְט זַיין מֹחַ אוֹיסְגֶעלַייטֶערְט אוּן עֶר וֶוערְט אוֹיסְגֶעהֵיילְט פוּן אַלֶע זַיינֶע קְרֶענְק.

דֶערִיבֶּער דַארְף מֶען זִיךְ זֵייעֶר פְרֵייעֶן מִיט דִי הֵיילִיגֶע מַצוֹת, אוּן בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז מֶען

זָאל זוכֶה זַיין צוּ דִי אַלֶע גוּטֶע סְגוּלוֹת וָואס לִיגְט אִין דִי מַצוֹת. נִישְׁט אַז מֶען זָאל מַאכְן אַן אָנְגֶעצוֹיגְנְקַייט פוּן דִי מַצוֹת, אוּן אַרַיינְבְּרֶענְגֶען אִיבְּרִיגֶע חוּמְרוֹת וְוי אַזוֹי צוּ עֶסְן דִי מַצָה אוֹיף פַארְשִׁידֶענֶע וֶועגְן וֶועלְכֶע קֶענֶען צוּמָאל אֲפִילוּ זַיין אַ סַכָּנָה, מֶען קֶען וֶוערְן אַזוֹי פַארְנוּמֶען מִיט דִי אִיבְּרִיגֶע חוּמְרוֹת אַז מֶען פַארְגֶעסְט פוּנֶעם עִיקָר אַז מֶען עֶסְט דִי מַצָה נָאר וַוייל מִיר גְלֵייבְּן אִין בַּאשֶׁעפֶער וָואס הָאט אוּנְז גֶעהֵייסְן עֶסְן דִי מַצָה, אוּן מִיט דֶעם דַארְפְן מִיר זִיךְ זֵייעֶר פְרֵייעֶן.

ה

דֶער אֲרִ"י הַקָדוֹשׁ זָאגְט אַז וֶוער עֶס גֶעבְּט אַכְטוּנְג נִישְׁט צוּ עֶסְן חַס וְשָׁלוֹם קַיין בְּרֶעקֶל חָמֵץ בְּמֶשֶׁךְ דֶעם גַאנְצְן יוֹם טוֹב פֶּסַח, קֶען עֶר זַיין פַארְזִיכֶערְט אַז עֶר וֶועט זַיין אָפְּגֶעהִיטְן פוּן עֲבֵירוֹת

דִי גַאנְצֶע יָאר. מֶענְטְשְׁן פְרֶעגְן אוֹיף דֶעם אַ שְׁוֶוערֶע קַשְׁיָא, מִיר זֶעעֶן דָאךְ ווי שְׁטַארְק אִידִישֶׁע קִינְדֶער גֶעבְּן אַכְטוּנְג נִישְׁט צוּ הָאבְּן קַיין בְּרֶעקְל חָמֵץ אִין שְׁטוּבּ; מֶען אַרְבֶּעט שְׁוֶוער, מֶען רֵיינִיגְט און מֶען זוֹיבֶּערְט, און עֶס אִיז מַמָּשׁ נִישְׁט מֶעגְלִיךְ בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע אַז עֶס זָאל נָאךְ בְּלַייבְּן בַּיי אַ אִיד אַ שְׁטִיקְל חָמֵץ אוּם פֶּסַח; און פוּן דֶעסְט וֶועגְן זֶעט מֶען אַז נִישְׁט יֶעדֶער אִיז זוֹכֶה צוּ דִי גְרוֹיסֶע הַבְטָחָה, לֵיידֶער פַאלְט מֶען יָא דוּרְךְ מִיט עֲבֵירוֹת אִינְמִיטְן דִי יָאר.

דֶער תֵּירוּץ אוֹיף דֶעם אִיז אַז וֶוען אַ אִיד זָאל זִיךְ פְרֵייעֶן אַ גַאנְץ יָאר מִיט דֶעם וָואס עֶר הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען נִישְׁט צוּ עֶסְן קַיין חָמֵץ אוּם פֶּסַח, עֶר זָאל זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דֶעם וָואס עֶר הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ עֶסְן מַצָּה אוּם פֶּסַח, דֶעמָאלְט וָואלְט עֶר זִיכֶער גֶעוֶוען אָפְּגֶעהִיטְן פוּן עֲבֵירוֹת דִי גַאנְצֶע יָאר.

דֶער יֵצֶר הָרַע הָאט לִיב צוּ צֶעבְּרֶעכְן אַ מֶענְטְשׁ אוּן אִים נָאר דֶערְמַאנֶען פוּן דִי שְׁלֶעכְטֶע זַאכְן אִין וָואס עֶר אִיז דוּרְכְגֶעפַאלְן. אַנְשְׁטָאט דֶער מֶענְטְשׁ זָאל זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דִי פִילֶע גוּטֶע זַאכְן וָואס עֶר טוּט, יֶעדֶער אִיד אִיז אָנְגֶעפוּלְט מִיט מִצְוֹת, אַזוֹי וִוי חֲזַ"ל זָאגְן (בְּרָכוֹת נ"ז:) אוֹיפְ'ן פָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד', ז') "כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ' - אֲפִילוּ רֵיקָנִים שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מִצְווֹת כְּרִמּוֹן" - אֲפִילוּ דִי לֵיידִיגְגֵייעֶר צְוִוישְׁן דִי אִידְן זֶענֶען אוֹיךְ פוּל מִיט מִצְוֹת וִוי אַ מִילְגְרוֹים, אוּן מִיט דֶעם דַארְף זִיךְ אַ אִיד זֵייעֶר פְרֵייעֶן. דֶער יֵצֶר הָרַע וִויל דָאךְ אָבֶער נִישְׁט אַז דֶער אִיד זָאל זִיךְ פְרֵייעֶן מִיט דִי מִצְוֹת, עֶר וִויל נָאר אַז אַ אִיד זָאל זַיין טְרוֹיעֶרִיג אוּן צֶעבְּרָאכְן, וַוייל עֶר וֵוייסְט אַז אַזוֹי הָאט עֶר אַרַיינְגֶעכַאפְּט דֶעם מֶענְטְשׁ אִין זַיין זַאק אַרַיין. וֶוען אַ מֶענְטְשׁ אִיז טְרוֹיעֶרִיג וֶוערְט עֶר דֶערְוַוייטֶערְט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, עֶר פַארְלִירְט זַיין

חֵשֶׁק צוּ דִינֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן. מִיר טָארְן זִיךְ אָבֶּער נִישְׁט לָאזְן פוּן אִים, אַ אִיד דַארְף שְׁטֶענְדִיג זַיין פְּרֵיילִיךְ, עֶר דַארְף אוֹיפְזוּכְן דִי גוּטֶע נְקוּדוֹת וָואס עֶר הָאט אִין זִיךְ אוּן מִיט דֶעם זִיךְ זֵייעֶר פְרֵייעֶן, אוּן דַאן וֶועט אִים דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְפְן אַז עֶר וֶועט טַאקֶע וֶוערְן אַן אֱמֶת'דִיגֶער עֶרְלִיכֶער אִיד, עֶר וֶועט זִיךְ אָפְּלָאזְן פוּן אַלֶעם שְׁלֶעכְטְס (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן רמ"ב).

דֶער הֵיילִיגֶער נוֹדַע בִּיְהוּדָה הָאט גֶעהַאט אַ תַּלְמִיד וָואס אִיז לֵיידֶער אַרָאפּ פוּן אִידִישְׁן וֶועג בִּיז עֶר אִיז לֹא עָלֵינוּ גֶעוָוארְן אַ גַּלַח אוּן דֶערְנָאךְ אַ בִּישוֹף. דֶער נוֹדַע בִּיְהוּדָה הָאט זִיךְ זֵייעֶר מְצַעֵר גֶעוֶוען אוֹיף דֶעם אַז עֶס הָאט גֶעקֶענְט פַּאסִירְן אַזַא זַאךְ אַז זַיין תַּלְמִיד זָאל אַרוֹיסְגֵיין לְתַרְבּוּת רָעָה. עֶר הָאט פְּרוּבִּירְט זִיךְ צוּ טְרֶעפְן מִיט דֶעם תַּלְמִיד אוּן

אִים אַלֵיין פְרֶעגְן דִי סִיבּוֹת וָואס הָאבְּן אִים גֶעבְּרֶענְגְט דֶערְצוּ, בִּיז עֶר הָאט טַאקֶע מַצְלִיחַ גֶעוֶוען זִיךְ צוּ טְרֶעפְן מִיט אִים.

הָאט דֶער תַּלְמוּד דֶערְצֵיילְט דִי מַעֲשֶׂה וִוי אַזוֹי עֶס הָאט זִיךְ אָנְגֶעהוֹיבְּן, דָאס אִיז גֶעוֶוען וֶוען עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ בָּחוּר אוּן עֶר הָאט גֶעלֶערְנְט אִין דִי יְשִׁיבָה פוּנֶעם נוֹדַע בִּיְהוּדָה. דֶעמָאלְט אִיז גֶעוֶוען דֶער סֵדֶר אַז דִי בָּחוּרִים הָאבְּן גֶעגֶעסְן ״טֶעג״, יֶעדְן טָאג הָאבְּן זֵיי גֶעגֶעסְן בַּיי אַ צְוֵוייטְן בַּעַל הַבַּיִת פוּן שְׁטָאט.

אֵיינְמָאל אִין אַן עֶרֶב פֶּסַח הָאט דֶער בָּחוּר גֶעגֶעסְן בַּיי אַ בַּעַל הַבַּיִת, דֶער בַּעַל הַבַּיִת׳טֶע הָאט גֶעמַאכְט אַ קַארְטָאפְל קוּגְל, אוּן מֶען הָאט גֶעטְרָאפְן אַ וֵוייצְל אִינֶעם קוּגְל. דֶער בַּעַל הַבַּיִת הָאט גֶעשִׁיקְט דֶעם בָּחוּר צוּם נוֹדַע בִּיְהוּדָה צוּ פְרֶעגְן אוֹיבּ מֶען

מֶעג עֶסְן דֶעם קוּגְל, און דֶער בָּחוּר אִיז אַרִיבֶּער גֶעגַאנְגֶען צוּם נוֹדַע בִּיְהוּדָה מִיט דִי שְׁאֵלָה. דֶער נוֹדַע בִּיְהוּדָה הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן מְפַלְפֵּל זַיין אִין דִי הֲלָכָה, "עֶס זֶענֶען דָא פּוֹסְקִים וָואס זֶענֶען עֶס מַתִּיר, אוּן עֶס אִיז דָא פּוֹסְקִים וָואס אֲסְרְ'ן עֶס", "אָבֶּער לְמַעֲשֶׂה" - הָאט דֶער נוֹדַע בִּיְהוּדָה אוֹיסְגֶעפִירְט - "הַאלְט אִיךְ אַז עֶס אִיז אָסוּר" און עֶר הָאט גֶעזָאגְט פַארְ'ן בָּחוּר פַארְוָואס עֶר פַּסְקְ'נְט אַזוֹי.

דֶער בָּחוּר אִיז אָבֶּער גֶעוֶוען זֵייעֶר הוּנְגֶערִיג, עֶס אִיז גֶעוֶוען עֶרֶב פֶּסַח, וֶוען חָמֵץ טָאר מֶען שׁוֹין נִישְׁט עֶסְן און מַצָּה קֶען מֶען נָאכְנִישְׁט עֶסְן, און פוּן גְרוֹיס הוּנְגֶער הָאט דֶער בָּחוּר זִיךְ גֶעמַאכְט דֶעם חֶשְׁבּוֹן אַז דֶער נוֹדַע בִּיְהוּדָה הָאט דָאךְ אוֹיסְגֶערֶעכְנְט עֶטְלִיכֶע שִׁיטוֹת וָואס הַאלְטְן אַז מֶען מֶעג עֶס יָא עֶסְן... גֶעטְרַאכְט און גֶעטוּן, און עֶר הָאט אוֹיפְגֶעגֶעסְן דֶעם

גַאנְצְן קוּגְל... אוּן פַארְ׳ן בַּעַל הַבַּיִת הָאט עֶר גֶעזָאגְט אַז דֶער נוֹדַע בִּיְהוּדָה הָאט עֶס גֶע׳אֲסַרְ׳ט, אוּן אַז עֶר הָאט שׁוֹין פַארְבְּרֶענְט דֶעם קוּגְל.

גְלַייךְ נָאכְ׳ן אוֹיפְעֶסְן דֶעם קוּגְל הָאט אָבֶער דֶער יֵצֶר הָרַע אָנְגֶעהוֹיבְּן אַרְבֶּעטְן אוֹיף דֶעם בָּחוּר, ״קוּק ווִי אַזוֹי דוּ בִּיזְט אַזוֹי שְׁטַארְק נִכְשָׁל גֶעוָוארְן אַז דוּ הָאסְט גֶעגֶעסְן חָמֵץ אוּם פֶּסַח וָואס דָאס אִיז אַזוֹי הַארְבּ, אוּן אַזוֹי הָאט עֶר אַרַיינְגֶעבְּרֶענְגְט אִין אִים אַ שְׁטַארְקֶע מָרָה שְׁחוֹרָה אוּן יִאוּשׁ אַז עֶר אִיז שׁוֹין דֶערְנָאךְ וַוייל עֶר הָאט עוֹבֵר גֶעוֶוען אוֹיף אַזַא הַארְבֶּע אִיסוּר.

בַּיינַאכְט וֶוען דֶער בָּחוּר הָאט גֶעדַארְפְט לֵיינֶען קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל הַמִּטָּה, הָאט עֶר גֶעטְרַאכְט צוּ זִיךְ ״אִיךְ גֵיי יֶעצְט לֵיינֶען קְרִיאַת שְׁמַע? אִיךְ הָאבּ דָאךְ גֶעטוּן הַיינְט אַזַא הַארְבֶּער אִיסוּר״, אוּן עֶר הָאט

נִישְׁט גֶעלֵיינְט קְרִיאַת שְׁמַע. אִינְדֶערְפְרִי הָאט עֶר שׁוֹין אַוַדְאַי זִיךְ נִישְׁט גֶעוַואשְׁן נֶעגְל וַואסֶער, וַוייל עֶר הָאט דָאךְ שׁוֹין עוֹבֵר גֶעוֶוען אוֹיף אַן אִיסוּר כָּרֵת, אוּן עֶר אִיז שׁוֹין סַיי וִוי אָפְּגֶערִיסְן פוּן כְּלַל יִשְׂרָאֵל, אוּן אַזוֹי אִיז עֶס גֶעגַאנְגֶען וַוייטֶער אוּן וַוייטֶער, פוּן אֵיין עֲבֵירָה צוּ נָאךְ אַן עֲבֵירָה, בִּיז עֶר אִיז אַזוֹי אַרָאפְּגֶעפַאלְן אַז עֶר הָאט זִיךְ לֹא עָלֵינוּ גֶע׳שְׁמַדְ׳ט אוּן גֶעוָוארְן אַ גַלַח, אוּן דֶערְנָאךְ אַ בִּישׁוֹף.

פַארְשְׁטֵייט זִיךְ אַז דֶער נוֹדַע בִּיְהוּדָה הָאט גֶערֶעדְט מִיט אִים, בִּיז עֶר הָאט אִים מַחְזִיר בִּתְשׁוּבָה גֶעוֶוען, עֶר הָאט אַוֶועקְגֶעוָוארְפְן אַלֶע זַיינֶע נַארִישְׁקֵייטְן, אוּן אִיז צוּרִיק גֶעוָוארְן אַן עֶרְלִיכֶער אִיד.

זֶעט מֶען פוּן דִי מַעֲשֶׂה דִי וִויכְטִיגְקֵייט פוּן דָאס וָואס דֶער רֶבִּי לֶערְנְט אוּנְז אַז מֶען דַארְף שְׁטֶענְדִיג

קוּקְן נָאר אוֹיף דִי גוּטֶע נְקוּדוֹת וָואס מֶען הָאט, וַוייל אוֹיבּ מֶען וֶועט זִיךְ נִישְׁט שְׁטַארְקְן מִיט דִי גוּטֶע זַאכְן, נָאר מֶען וֶועט קוּקְן אוֹיף דִי שְׁלֶעכְטֶע חֲלָקִים וָואס מֶען הָאט, קֶען מֶען זִיךְ אַזוֹי וַוייט דֶערְקֵייקְלֶען בִּיזְ'ן אַוֶועקְגֵיין אִינְגַאנְצְן פוּן אִידִישְׁקֵייט רַחְמָנָא לִצְלָן.

פַארְקֶערְט, וֶוען אַ אִיד שְׁטַארְק זִיךְ צוּ קוּקְן נָאר אוֹיף דִי גוּטֶע חֲלָקִים וָואס עֶר הָאט, אֲפִילוּ וֶוען עֶר קוּקְט זִיךְ גוּט אָן אוּן זֶעט אַז עֶר אִיז זֵייעֶר וַוייט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, עֶר אִיז שׁוֹין לֵיידֶער דוּרְכְגֶעפַאלְן מִיט שְׁוֶוערֶע עֲבֵירוֹת, אוּן פוּן דֶעסְט וֶועגְן שְׁטַארְקְט עֶר זִיךְ צוּ קוּקְן נָאר אוֹיף דִי גוּטֶע זַאכְן וָואס עֶר הָאט גֶעטוּן, דַאן אִיז עֶר זוֹכֶה אַז עֶר וֶוערְט טַאקֶע אַן אֶמֶת'דִיגֶער עֶרְלִיכֶער אִיד.

רֶבִּי נָתָן זָאגְט אַז מָשִׁיחַ װֶעט אַײנְנֶעמֶען דִי װֶועלְט דוּרְךְ דֶעם װָאס עֶר װֶעט אַרײנְבְּרֶענְגֶען דֶעם לִימוּד, אַז מֶען דַארְף זִיךְ נָאר שְׁטַארְקְן אוּן נָאר קוּקְן אוֹיף דִי גוּטֶע זַאכְן װָאס מֶען טוּט אוּן זִיךְ פְרֵײעֶן מִיט דֶעם, אוּן אַזוֹי זָאגְן חֲזַ"ל (פְּסִיקְתָּא דְרַבִּי כַּהֲנָא) אַז מָשִׁיחַ װֶעט זַײן אָנְגֶעטוּן מִיט אַזַא בֶּגֶד װָאס װֶעט הָאבְּן אִין זִיךְ דִי גוּטֶע זַאכְן פוּן אַלֶע אִידִישֶׁע קִינְדֶער.

ו

װֶוען עֶס דֶערְנֶענְטֶערְט זִיךְ דֶער הֵײלִיגֶער אוּן פְרֵײלִיכֶער יוֹם טוֹב פֶּסַח, דַארְף אַ אִיד עֶפֶענֶען זַײן מוֹיל אוּן זִיךְ אוֹיסְרֶעדְן זַײן הַארְץ צוּם אֵײבֶּערְשְׁטְן. יֶעדֶער אִיד דַארְף זִיךְ מַאכְן זַײנֶע אֵײגֶענֶע תְּפִלּוֹת, אוֹיף זַײן אֵײגֶענֶע שְׁפְּרַאךְ, זִיךְ אוֹיסְרֶעדְן צוּם אֵײבֶּערְשְׁטְן זַײן גַאנְצֶע הַארְץ אַזוֹי װִי עֶר װָאלְט זִיךְ

אוֹיסְגֶעֶרעֶדְט צוּ אַן אֱמֶת׳עֶר גוּטֶער פְרַיינְד, אוּן דַאן וֶועט עֶר טַאקֶע זוֹכֶה זַיין אַרוֹיסְצוּגֵיין פוּן אַלֶע זַיינֶע פְּרָאבְלֶעמֶען אִין וָואס עֶר אִיז אַיינְגֶעבִּינְדֶען, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט אִים אַרוֹיסְנֶעמֶען פוּן מִצְרַיִם, אוּן אִים גֶעבְּן דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, עֶר וֶועט שְׁפִּירְן דִי זִיסְקֵייט אוּן דִי גֶעשְׁמַאק פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן פוּן זַיין תּוֹרָה אוּן מִצְוֹת, עֶר וֶועט הָאבְּן אַ כָּשֵׁר׳ן אוּן פְרֵיילִיכְן פֶּסַח, אוּן עֶס וֶועט אִים זַיין גֶעשְׁמַאק אוּן פְרֵיילִיךְ אוֹיךְ אַ גַאנְץ יָאר, עֶס וֶועט אִים זַיין גוּט אוֹיף דִי וֶועלְט אוּן אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט.

תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם

אַ שֵׁיינֶע תְּפִלָּה זִיךְ צוּצוּגְרֵייטְן אוֹיף יוֹם טוֹב פֶּסַח

הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער, עֶס קוּמְט יֶעצְט דֶער יוֹם טוֹב פֶּסַח, אִיךְ פְּרוּבִּיר זִיךְ צוּצוּגְרֵייטְן צוּם הֵיילִיגְן יוֹם טוֹב, אִיךְ וֵויים אָבֶּער דֶעם אֱמֶת אַז אִיךְ אַלֵיין קֶען גָארְנִישְׁט טוּן, נָאר מִיט דַיין הִילְף וֶועל אִיךְ קֶענֶען זוֹכֶה זַיין צוּ אַ שֵׁיינֶעם יוֹם טוֹב. הֶעלְף מִיר אַז אִיךְ זָאל הָאבְּן גֶענוּג גֶעלְט צוּ קֶענֶען אַיינְקוֹיפְן אַלֶע גֶעבְּרוֹיכְן פוּן יוֹם טוֹב, אַז אִיךְ זָאל קֶענֶען צוּשְׁטֶעלְן פַאר מַיין וַוייבּ אוּן קִינְדֶער אַלֶעס וָואס זֵיי דַארְפְן הָאבְּן אוֹיף יוֹם טוֹב. הֶעלְף מִיר אַז אִיךְ זָאל שְׁפִּירְן אַ זִיסֶע אוּן גֶעשְׁמַאקֶע טַעַם אִין דֶעם הֵיילִיגְן יוֹם טוֹב, אִיךְ זָאל נָאר זַיין פְרֵיילִיךְ בְּמֶשֶׁךְ דֶעם

גַאנְצְן פֶּסַח, אֲפִילוּ וֶוען זַאכְן וֶועלְן נִישְׁט גֵיין אַזוֹי
וִוי אִיךְ וִויל, אֲפִילוּ וֶוען זַאכְן וֶועלְן זִיךְ נִישְׁט
אוֹיסְאַרְבֶּעטְן אַזוֹי וִוי אִיךְ הָאבּ זִיךְ פָאַרְגֶעשְׁטֶעלְט,
זָאל אִיךְ נִישְׁט וֶוערְן גֶערֶעגְט אוּן טְרוֹיעֶרִיג נָאר אִיךְ
זָאל זִיךְ וַוייטֶער הַאלְטְן זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ. הֶעלְף מִיר
אַז אִיךְ זָאל זוֹכֶה זַיין אַרַיינְצוּבְּרֶענְגֶען אַ פְרֵיילִיכֶע
שְׁטִימוּנְג אִין מַיין שְׁטוּבּ, אִיךְ אַלֵיין זָאל זַיין
פְרֵיילִיךְ אוּן אִיךְ זָאל אוֹיךְ מַאכְן פְרֵיילִיךְ מַיין וַוייבּ
אוּן קִינְדֶער. דִי שִׂמְחָה זָאל זִיךְ אִיבֶּערְגִיסְן פוּן מִיר
אַזוֹי וַוייט אַז אֲפִילוּ וֶוער עֶס וֶועט נָאר שְׁטֵיין נֶעבְּן
מִיר זָאל אוֹיךְ וֶוערְן פְרֵיילִיךְ.

הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער, אִיךְ גֶעבּ אִיבֶּער מַיין
גַאנְצֶע יוֹם טוֹב פֶּסַח פַאר דִיר, אִיךְ גֶעבּ זִיךְ אִינְגַאנְצְן
אִיבֶּער פַאר דִיר. הֶעלְף מִיר אַז אִיךְ זָאל חַס וְשָׁלוֹם
נִישְׁט עֶסְן קַיין בְּרֶעקְל חָמֵץ אוּן עֶס זָאל זִיךְ נִישְׁט

גֶעפוּנֶען אִין מַיין הוֹיז קַיין מַשֶׁהוּ חָמֵץ אוּם פֶּסַח. הֶעלְף מִיר אַז אִיךְ זָאל זִיךְ זֵייעֶר פְרֵייעֶן מִיט דֶעם וָואס אִיךְ בִּין זוֹכֶה אוֹיסְצוּרֵיינִיגְן דֶעם חָמֵץ פוּן מַיין שְׁטוּבּ אוּן אִיךְ בִּין זוֹכֶה צוּ עֶסְן דִי הֵיילִיגֶע מַצָה. הֶעלְף מִיר אַז אִיךְ זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ דִי אַלֶע סְגוּלוֹת פוּן דִי הֵיילִיגֶע מַצָה, אַז דִי מַצָה זָאל אוֹיסְוַואשְׁן מַיין הַארְץ, עֶס זָאל אַרַיינְבְּרֶענְגֶען אִין מַיין הַארְץ אַ שְׁטַארְקֶע אֱמוּנָה, אַז אִיךְ זָאל נָאר גְלֵייבְּן אִין דִיר מִיטְ'ן גַאנְצְן הַארְץ, אִיךְ זָאל נִישְׁט הָאבְּן קַיין שׁוּם סְפֵיקוֹת אִין דִי הֵיילִיגֶע אֱמוּנָה, אִיךְ זָאל וִויסְן אוּן גְלֵייבְּן מִיט אַ קְלָארְקֵייט אַז נָאר דוּ פִירְסְט דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, אַז עֶס אִיז גָארְנִישְׁט דָא אוֹיף דֶער וֶועלְט אוֹיסֶער דִיר. דִי מַצָה זָאל זַיין צוּ מִיר פַאר אַ רְפוּאָה, עֶס זָאל מִיר אוֹיסְהֵיילְן פוּן אַלֶע סָארְט קְרֶענְק, סַיי פִּיזִישֶׁע קְרֶענְק אוּן סַיי גֵייסְטִישֶׁע קְרֶענְק, עֶס זָאל

מִיר אויסְהֵיילְן בְּגַשְׁמִיוּת און עֶס זָאל מִיר אויסְהֵיילְן בְּרוּחֲנִיוּת.

הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער, הֶעלְף מִיר אַז דִי שִׂמְחָה פוּן דִי הֵיילִיגֶע מַצָה און פוּן אַלֶע מִצְוֹת פוּנֶעם יוֹם טוֹב זָאל מִיר בַּאגְלֵייטְן אוֹיף אוֹיף דִי גַאנְצֶע יָאר, אִיךְ זָאל אַ גַאנְץ יָאר זַיין זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ אַז אִיךְ הָאבּ זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ עֶסְן נָאר מַצָה און נִישְׁט חַס וְשָׁלוֹם קַיין שׁוּם בְּרֶעקְל חָמֵץ אוּם פֶּסַח. און אַזוֹי זָאל אִיךְ זִיךְ שְׁטֶענְדִיג נָאר פְרֵייעֶן מִיט יֶעדֶע מִצְוָה וָואס אִיךְ טוּ, מִיט יֶעדֶע גוּטֶע זַאךְ וָואס אִיךְ טוּ, אֲפִילוּ וֶוען אִיךְ קוּק זִיךְ אָן און אִיךְ זֶע אַז אִיךְ בִּין אַזוֹי וַוייט פוּן דִיר, און דֶער יֵצֶר הָרַע וִויל אַרַיינְבְּרֶענְגֶען אִין מִיר אַ צֶעבְּרָאכְנְקֵייט און עַצְבוּת, זָאל אִיךְ זִיךְ נִישְׁט לָאזְן פַּארְפִירְן פוּן אִים, נָאר אִיךְ זָאל זִיךְ וַוייטֶער הַאלְטְן זֵייעֶר פְרֵיילִיךְ, אִיךְ זָאל קוּקְן נָאר אוֹיף דִי גוּטֶע

חֲלָקִים וָואס אִיךְ הָאבּ, אוּן דוּרךְ דֶעם זוֹכֶה זַיין צוּ וֶוערְן אֱמֶת'דִיג נָאנְט צוּ דִיר.

הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער! אִיךְ וִויל אוֹיךְ אַרוֹיסְגֵיין פוּן מִצְרַיִם! אַזוֹי וִוי דִי אִידִישֶׁע קִינְדֶער זֶענֶען גֶעוֶועןְ פַארְשְׁקְלַאפְּט אִין מִצְרַיִם אוּנְטֶער דֶעם שְׁוֶוערְן יָאךְ פוּן פַּרְעֹה אוּן דִי שְׁלֶעכְטֶע מִצְרִיִים, דִי זֶעלְבֶּע בִּין אִיךְ אוֹיךְ פַארְשְׁקְלַאפְּט אוּנְטֶער מַיין שְׁוֶוערֶע יֵצֶר הָרַע אוּן אוּנְטֶער מַיינֶע שְׁלֶעכְטֶע מִדוֹת אוּן שְׁלֶעכְטֶע תַּאֲווֹת, אוּן אִיךְ זֶע נִישְׁט דֶעם וֶועג אַרוֹיס פוּן מַיין אֵייגֶענֶע שְׁוֶוערֶע גָלוּת. הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער, מַיינֶע אוֹיגְן זֶענֶען נִישְׁט גוּט, זֵיי וִוילְן נָאר קוּקְן אוֹיף זַאכְן וָואס מֶען טָאר נִישְׁט, אוּן זֵיי וִוילְן נִישְׁט קוּקְן צוּ דִיר. מַיינֶע אוֹיעֶרן וִוילְן נָאר הֶערְן אַלֶע נַארִישְׁקֵייטְן אוּן זֵיי וִוילְן זִיךְ נִישְׁט צוּהֶערְן צוּ דִי קוֹל פוּן דִי צַדִיקִים וֶועלְכֶע וִוילְן מִיר

מְקָרֵב זַיין צום אֵייבֶּערְשְׁטְן. מַיין נָאז טויג אויךְ נִישְׁט, אִיךְ הָאבּ אַזַא שְׁטַארְקֶע ״חֲרוֹן אַף״, יֶעדֶע קְלֵיינִיקֵייט וָואס גֵייט נִישְׁט אַזוֹי וִוי אִיךְ ווִיל, נֶעמְט מִיךְ מַמָּשׁ אַרויס פוּן דִי כֵּלִים און אִיךְ וֶוער אַזוֹי שְׁנֶעל אויפְגֶעְרֶעגְט. מַיין מויל אִיז מַמָּשׁ וִוי פַארְשְׁלָאסְן וֶוען עֶס קוּמְט צוּ רֶעדְן צוּ דִיר אוּן וֶוען עֶס קוּמְט צוּ לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, אַנְשְׁטָאט אִיךְ זָאל אויסְנוּצְן מַיין מויל וִוי עֶס דַארְף צוּ זַיין, אַנְשְׁטָאט אִיךְ זָאל אויסְנוּצְן דִי גֶעוַואלְדִיגֶע גְרויסֶע כּוֹחוֹת וָואס אִיךְ הָאבּ אִין מַיין מויל, וֶוען אִיךְ זָאל זִיךְ אויסְרֶעדְן מַיין גַאנְצֶע הַארְץ פַאר דִיר יֶעדְן טָאג, וֶוען אִיךְ זָאל זִיךְ אויסְבֶּעטְן בַּיי דִיר אַלֶעס וָואס אִיךְ דַארְף, וָואלְט אִיךְ שׁוֹין לַאנְג גֶעהָאלְפְן גֶעוָוארְן און אַרויסְגֶעקְרָאכְן פוּן אַלֶע מַיינֶע פְּרָאבְּלֶעמֶען; וֶוען אִיךְ זָאל וֶוען נוּצְן מַיין מויל צוּ זָאגְן דִי וֶוערְטֶער פוּן דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, וָואלְט דִי תּוֹרָה מִיךְ שׁוֹין לַאנְג

גֶעמַאכְט פְרֵיילִיךְ אוּן מִיךְ בַּארוּאִיגְט פוּן אַלֶע מַיינֶע שְׁלֶעכְטֶע מִדוֹת אוּן שְׁלֶעכְטֶע תַּאֲווֹת; אַנְשְׁטָאט דֶעם נוּץ אִיךְ מַיין מוֹיל נָאר צוּ רֶעדְן נַארִישְׁקֵייטְן אוּן זַאכְן וָואס דוּ לָאזְט נִישְׁט רֶעדְן, אוּן דָאס בְּרֶענְגְט אוֹיף מִיר נָאךְ פִיל מֶער צָרוֹת אוּן פְּרָאבְּלֶעמֶען. מַיין מֹחַ אִיז אִינְגַאנְצְן פַארְדְרֵייט, אִיךְ טְרַאכְט נָאר פוּן אַלֶע נַארִישְׁקֵייטְן אוּן עֲבֵירוֹת, מַיין מֹחַ אִיז פוּל מִיט אַלֶע סָארְט פְּחָדִים, אִיךְ טְרַאכְט נָאר וָואס אַ צְוֵייטֶער וֶועט זָאגְן אוֹיף מִיר, אוּן מַיין מֹחַ אִיז פַארְדְרֵייט מִיט אַלֶע סָארְט גֵייסְטִישֶׁע קְרֶענְק אוּן שְׁוֶועריִקֵייטְן.

הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער, שִׁיק מִיר שׁוֹין משֶׁה רַבֵּינוּ, הֶעלְף מִיר אַז אִיךְ זָאל שׁוֹין טְרֶעפְן דֶעם אֱמֶת׳ן צַדִיק אַזוֹי וִוי משֶׁה רַבֵּינוּ וָואס הָאט דֶעם כֹּחַ מִיר אַרוֹיסְצוּנֶעמֶען פוּן מַיין שְׁוֶוערֶע גָלוּת מִצְרַיִם,

הֶעלְף מִיר אַז אִיךְ זָאל זִיךְ צוּהֶערְן צוּם קוֹל פוּן דֶעם צַדִיק, הֶעלְף מִיר אַז אִיךְ זָאל פָאלְגְן דִי אַלֶע עֵצוֹת פוּנֶעם צַדִיק, אוּן דוּרְךְ דֶעם וֶועל אִיךְ אַרוֹיסְגֵיין פוּן מַיין אֵייגֶענֶע גָלוּת, אִיךְ וֶועל אֱמֶת׳דִיג שְׁפִּירְן דֶעם ״כְּאִילוּ הוּא יָצָא מִמִצְרַיִם״, אִיךְ וֶועל קֶענֶען אַרוֹיסְגֵיין פוּן מַיין מִצְרַיִם, אוּן דַאן וֶועל אִיךְ קֶענֶען זִינְגֶען שִׁירָה פַאר דִיר, אוּן דִיר דַאנְקֶען פַאר דִי גְרוֹיסֶע נִסִים וָואס דוּ הָאסְט גֶעטוּן מִיט מִיר.